Gemeente Amsterdam

ARK-zone
Voorlopig ontwerp + beheervisie

Schrijvers: Joep van Amelsvoort
Roy Veldhuizen
Co-schrijvers: Projectteam Diemerpark

21-05-2025

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Inventarisatie
1.1 Historie en huidige situatie P4
1.2 Beleid P8
1.3 Doelen P14
1.4 Gidssoorten P16
1.5 Knelpunten P18

2. Ingrepen
2.1 Sloot langs het Thijs Hendriksenpad P24
2.2 De Bunker P26
2.3 Ecopassages P28
2.4 Doorgang op hoogte P30

3. Beheer
3.1 Beheervisie P32
3.2 Beheerkaart P34
3.3 Beheeronderdelen P36

4. Particiatie P46

Colofon P48

Voorwoord en leeswijzer

Voor u ligt het Voorlopig Ontwerp en Beheervisie ARK-zone (Amsterdam Rijnkanaal Zone) voor het Diemerpark. Dit document biedt een gedetailleerd overzicht van de huidige staat van deze unieke openbare ruimte, de uitgangspunten voor het toekomstige beheer, en de voorgenomen ingrepen om zowel de kwaliteit als de functionaliteit van de zone te verbeteren.

De ARK-zone vormt een belangrijk onderdeel van het Diemerpark en grenst direct aan het Amsterdam-Rijnkanaal. Bovendien is het een belangrijke verbindingszone, de Diemerscheg, die het Flevopark verbindt met Diemen en Weesp. Deze zone speelt een cruciale rol in het behoud en de versterking van de ecologische en landschappelijke waarde van het park. Het zorgvuldig herinrichten en beheren van deze zone is essentieel om de natuurlijke kwaliteiten te beschermen en tegelijkertijd de toegankelijkheid en bruikbaarheid te vergroten.

Het tot stand brengen van dit document is een gezamenlijke inspanning geweest.
Het ontwerp en de beheervisie zijn gebaseerd op een ruimtelijke analyse en een participatietraject waarin buurtbewoners, experts, en andere belanghebbenden nauw betrokken zijn geweest. Dit heeft tezamen geleid tot de totstandkoming van dit Voorlopig Ontwerp.

Met dit Voorlopig Ontwerp en de bijbehorende Beheervisie willen wij de basis leggen voor een toekomstbestendige Amsterdam Rijnkanaal Zone. Dit wordt een plek waar de natuur floreert en die zo ontoegankelijk mogelijk gemaakt wordt voor de mens. Een plek die wel kan worden doorkruist en waar duurzame oplossingen voor beheer en inrichting centraal staan.

In hoofdstuk 1 wordt de context geschetst. Ook wordt hier de inventarisatie en het doel van de opgave beschreven. Hoofdstuk 2 omschrijft de verschillende ingrepen die gedaan worden om de doelen te bereiken. In hoofdstuk 3 worden de beheermaatregelen omschreven die tegemoet komen aan de doelen. In het laatste hoofdstuk (hfst. 4) wordt omschreven hoe het document tot stand is gekomen.

1. Inventarisatie

1.1 Historie en huidige situatie

Het langgerekte gebied tussen de Diemerzeedijk en het Amsterdam-Rijnkanaal kent een bijzondere geschiedenis. Het gebied bevindt zich in de voormalige Diemerpolder en werd hiervan los gesneden in 1892 toen het Merwedekanaal, tegenwoordig Amsterdam-Rijnkanaal, is uitgegraven. De Akkerswade, welke is ontstaan door een dijkdoorbraak, is al die tijd behouden gebleven als oppervlaktewater. Toen de Diemerbuitendijkse polder, aan de andere kant van de Diemerzeedijk, in gebruik werd genomen als vuilstort werd de Amsterdam-Rijnkanaal-zone (ARK-zone) gespaard van het storten van afval. Om deze reden is dit gebied lagergelegen dan het Diemerpark en valt dit buiten de nazorglocatie van het Diemerpark. De ARK-zone is bij de inrichting van het Diemerpark wel gebruikt als gronddepot en werkterrein van de aannemer. In de afgelopen eeuw is het Amsterdam-Rijnkanaal meerdere malen verbreed. Dit ging voornamelijk in de richting van de Diemerzeedijk waardoor de ARK-zone geslonken is tot wat het nu is. In de ARK-zone is nog een griend te vinden. Dit is een veld met lage knotwilgen waarvan de wilgentenen(takken) werden gebruikt voor klein gereedschap en manden maar ook als wiepen voor de versteviging van waterwegen en kanalen. De griend is niet meer terug te vinden op oude kaarten maar de verwachting is dat deze onder meer gebruikt werd voor de verbreding van het Amsterdam-Rijnkanaal. Uiteindelijk is ARK-zone als polder uit cultuur geraakt en verwilderd. Bij de planvorming van het park was aanvankelijk het idee dat de hele ARK-zone moeras zou worden. Bij de aanleg zijn uiteindelijk ook veel droge gebieden ontstaan.

Binnen het gehele Diemerpark is de ARK-zone het meest gebruiksluwe bos- en waterrijke deel. Dit maakt de ARK-zone van groot belang voor Amsterdamse populaties zoals o.a.: broedvogels, beschermde amfibieën + reptielen en verschillende soorten marterachtigen. Hierdoor maakt de ARK-zone onderdeel uit van het Provinciale Natuurnetwerk Nederland waarin het een verbindingsfunctie vervult. Daarnaast is het onderdeel van de gemeentelijke Hoofdgroenstructuur. De ARK-zone herbergt een verscheidenheid aan milieus en vegetaties maar de afwisselende moerasachtige biotopen voeren de boventoon. In de kop van de ARK-zone ten noorden van de Nesciobrug bevinden zich enkele kleine wateroppervlakken en kleine plukjes rietland. Vanaf de Nesciobrug tot halverwege het park wisselen broekbossen, sloten, aardwallen en lagergelegen gronden zich af. Halverwege de ARK-zone is de grond iets hoger gelegen. Hier vind je het droogste milieu van het gebied. Nog meer naar het zuiden nemen bomen en het water toe en vind je een broekbos en griend. Helemaal in het zuidwesten ligt de Akkerswade, een groot wateroppervlak omgeven door rietlanden met een aantal wilgen- en elzenbosjes.

Legenda

Water Amsterdam-Rijnkanaal	WP = 0.38 -NAP
Water ARK-zone	WP = varierent door niet functionerende duiker en
Griendstruweel	momenteel niet in griend beheer
Struweel	
Ruigte	
Grasland	
Rietland	
Bomen (indicatief)	

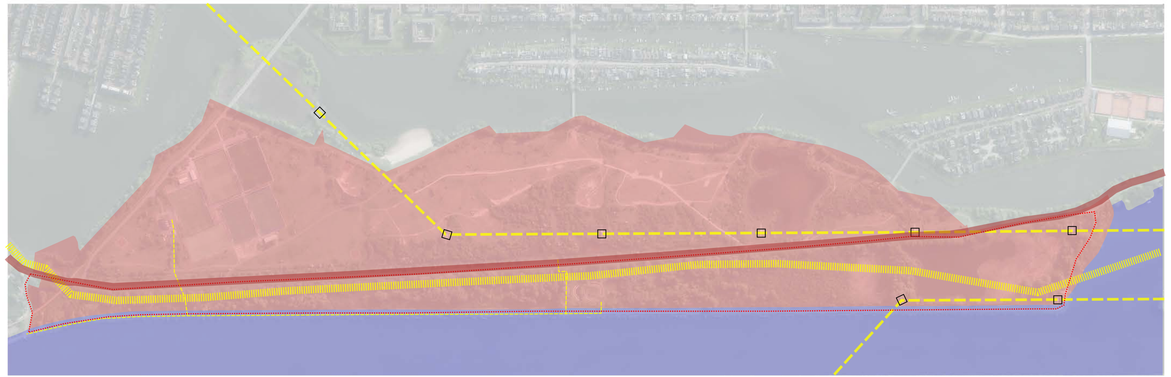
0 100 500 Schaal 1:2500 @A0

Diemerpark ARK-zone

Eigendomsgrenzen kaart

Legenda

- Bovengronds trace Tennet
- Ondergronds trace nazorg
- Ondergronds trace Tennet
- Gemeente Amsterdam
- Rijkswaterstaat
- ARK-zone
- Rijkswaterstaat - Dijkbeheer

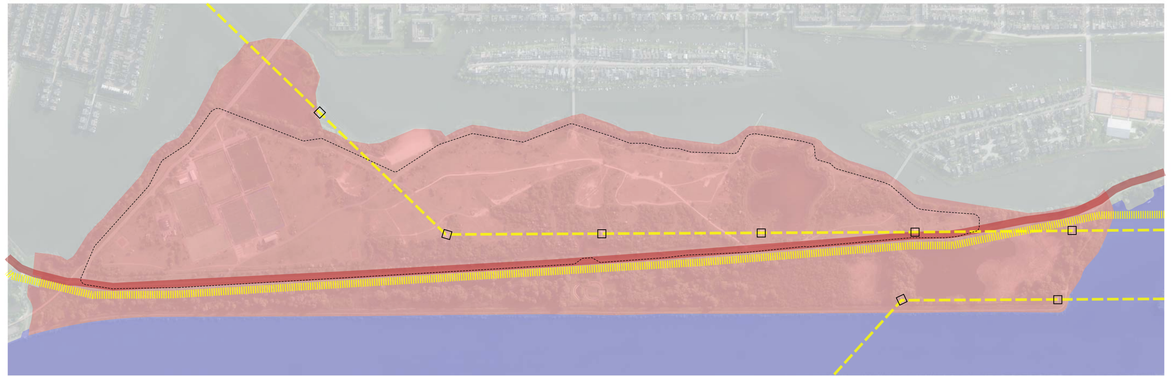
0 100 500

Diemerpark ARK-zone

Beheersverantwoordelijkheid kaart

Legenda

- Tennet - Netbeheer bovengronds trace
- Tennet - Netbeheer ondergronds trace
- Rijkswaterstaat - Dijkbeheer
- Gemeente Amsterdam - Nazorgbeheer vuilstort
- Gemeente Amsterdam - Openbareruimtebeheer
- Rijkswaterstaat - Kanaalbeheer

0 100 500

Schaal 1:2500 @A0

1.2 Beleid

Er zijn verschillende beleidsstukken van toepassing op de ARK-zone, hierbij dient het provinciale NNN beleid voor de overkoepelende richtlijnen. De gemeentelijke beleidsstukken zijn hier een verlengstuk van. De verschillende stukken overlappen elkaar grotendeels maar verschillen ook op sommige vlakken.

Natuurnetwerk Nederland (NNN) - Provincaal
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang krijgt. Het netwerk kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het zorgt voor een belangrijk leefgebied voor plant en dier én voor verbinding met andere natuurgebieden. Daarmee wordt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het netwerk bestaat uit vele gebieden en verbindingszones. De ARK-zone is onderdeeel van het Natuurnetwerk Nederland en is daarin begrenst als verbindingszone. De ARK-zone is binnen provincie Noord-Holland onderdeel van "Natuurverbinding Natuurboog Amsterdam zuidoost (ANV2)". Het ANV2 gebied kenmerkt zich door de vele waterlopen, brede watergangen en aaneengesloten, begroeide oeverzones en rietlanden. Deze zijn momenteel of in potentie van belang als migratieroute en/of leefgebied voor de otter, ringslang, meervleermuis en waterspitsmuis. Een groot deel van de verbinding ligt in intensief beheerd stedelijk gebied dat direct grenst aan de bebouwde kom van Amsterdam en verbindt op grote lijnen de Vechtstreek, Amstelland en Waterland. Het streefbeeld voor de gehele natuurverbinding wordt als volgt omschreven: "een natte verbinding tussen waterrijke besloten veengebieden, bestaande uit bloemrijke (riet)ruigtes, moerassen en openwater, dat een veilig leefgebied en een veilige migratieroute vormt voor de doelsoorten/doelgemeenschappen."

De provincie heeft een aantal condities geschetst om aan het streefbeeld te kunnen voldoen. Zo worden de volgende beheeraspecten genoemd:
- Bij ongewenste struweel- en ruigtevorming maaien van vegetatie;
- Gefaseerd maaien van riet- en oevervegetaties en ondergedoken vegetatie;
- Maai- en baggertijdstip afstemmen op de doelsoorten.

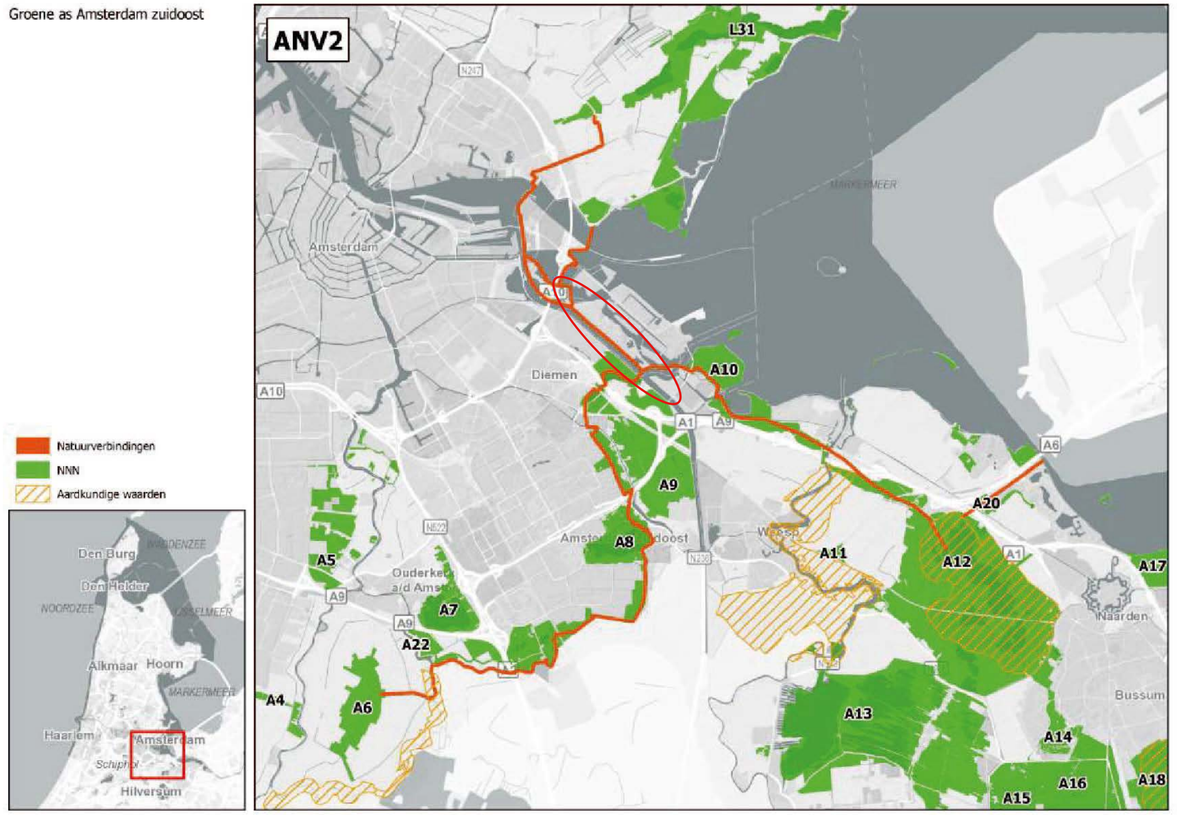
Daarnaast worden de volgende ruimtelijke condities beschreven:
- Riet- en moerasvegetatie wisselen elkaar af in watergangen of verlandingszones. Hierbij is een voldoende brede oever vereist om een goede overgang te kunnen maken tussen de verschillende biotopen;
- Nachtelijke donkerte is vereist voor verschillende vleermuissoorten waaronder de meervleermuis. Maar ook voor verschillende insecten;
- Verstoring van onder meer vogels, in de vorm van geluid en beweging, dient zo veel mogelijk voorkomen te worden.

Omgevingsvisie Amsterdam 2050 - Gemeentelijk
In de omgevingsvisie Amsterdam 2050 wordt op het vlak van groen extra aandacht gevraagd voor het verbinden over water en land ook wel blauwe-groene netwerken, het toegankelijk maken van groengebieden, de klimaatadaptieve functie van groen en biodiversiteit. Het Diemerpark is binnen de omgevingsvisie onderdeel van de Hoofdgroenstructuur. Het voorliggende uitwerkingsplan past in het beleid van de omgevingsvisie

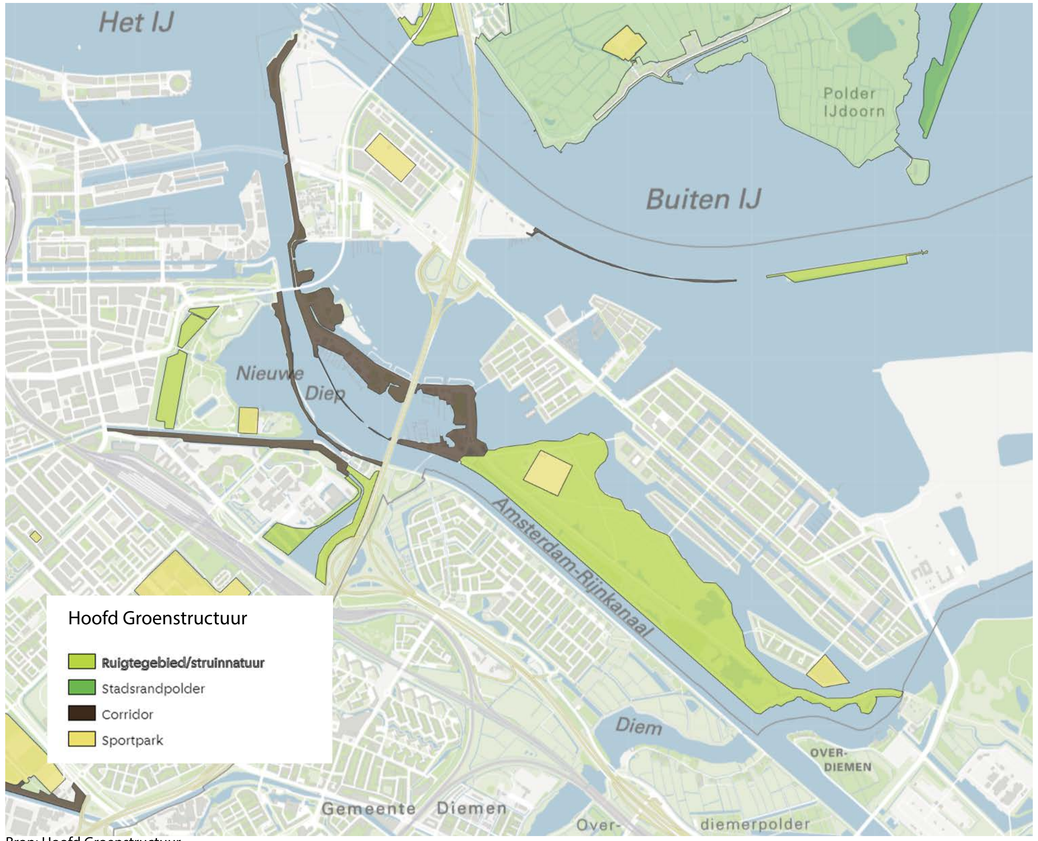
Hoofdgroenstructuur - Gemeentelijk
In de Hoofdgroenstructuur staan blauw-groene netwerken, die wijkoverstijgend en van grote waarde zijn voor mens en dier. Deze netwerken hebben een verbindende of structurerende functie en zijn op een of andere wijze bijzonder of zeldzaam. Concreet levert dit verschillende zoneringen op met groentypes waarin de functie, gebruik en beleving staat omschreven.

Ontwikkelperspectief Diemerscheg
Het Diemerpark is onderdeel van de ruimtelijke structuur van de Kop van de Diemerscheg. Deze Diemerscheg is één van de scheggen binnen de agglomeratie Amsterdam; een structuur van groene wiggen die diep in het stedelijke weefsel van de stad steken. Onder de paraplu van de regionele Agenda Metropolitaan Landschap werd in 2020 een gebiedsgericht Ontwikkelperspectief Diemerscheg vastgesteld door de gemeenten Diemen, Weesp, Gooise Meren en Amsterdam, in samenwerking met Staatsbosbeheer, waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Groengebied Amstelland. Het ontwikkelperspectief schetst een lange termijn 'stip op de horizon' voor dit gebied en functioneert als leidraad voor ontwikkelingen en beheer, een leidraad die de kwaliteit van de Diemerscheg wil borgen en versterken.

Visie Diemerpark
"In de afgelopen decennia is de druk vanuit de omgeving op het park toegenomen. In de toekomst, met de groei van IJburg en het Zeeburgereiland, zal deze druk alleen verder toenemen. Steeds meer mensen weten het park te vinden om te recreëren maar dit heeft ook een nadelig effect op de delen van het park waar de natuurkwaliteit de boventoon voert en menselijke aanwezigheid minder gewenst is. Het park is daarnaast duidelijk aan slijtage onderhevig, mede doordat het dagelijks beheer tekortschiet. In de Visie staat de balans tussen recreëren en natuurkwaliteit dan ook centraal. De ARK-zone wordt in de visie beschreven als een van de vier basisstructuren van het park. Het is de meest natuurlijke en minst recreatieve structuur van het park en dient hierdoor ook goed beschermd te worden tegen de groeiende recreatieve druk. Het is belangrijk dat de hele zone ontoegankelijk blijft voor alle vormen van menselijke invloed. Wel is er behoefte om de ARK-zone op een of andere manier te kunnen beleven, anders dan kijkend vanaf het Thijs Hendriksenpad en de Diemerzeedijk. Daarom wordt gedacht aan een hoger gelegen voetgangersverbinding met uitkijkpunt, waarvandaan men de strook goed kan overzien zonder de natuur te verstoren. De huidige natuurwaarden in deze zone voldoen al voor een groot deel aan het ecologisch streefbeeld. Het is van belang om de grote soortenrijkdom en natuurwaarde in het gebied in stand te houden, vooral wat betreft de leefomstandigheden voor de doelsoorten van het Natuurnetwerk Nederland. Omwille van de grote natuurlijke kwaliteiten wordt de ARK-zone als een van de uitwerkingsplannen beschreven. Vanuit de visie wordt beschreven dat er terughoudend beheerd moet worden, waarbij er wel extra aandacht moet komen voor verlanding en verbossing. Naast de aanpassingen in beheer zijn er ook ingrepen nodig die het gebied klimaatbestendiger en ecologisch robuuster maken. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat het water in de ARK-zone niet goed vastgehouden kan worden. Bij langdurige droge periodes kan dit grote gevolgen hebben voor de natuurfunctie. Daarom moet het water in natte periodes beter gebufferd worden voor de droge periodes."

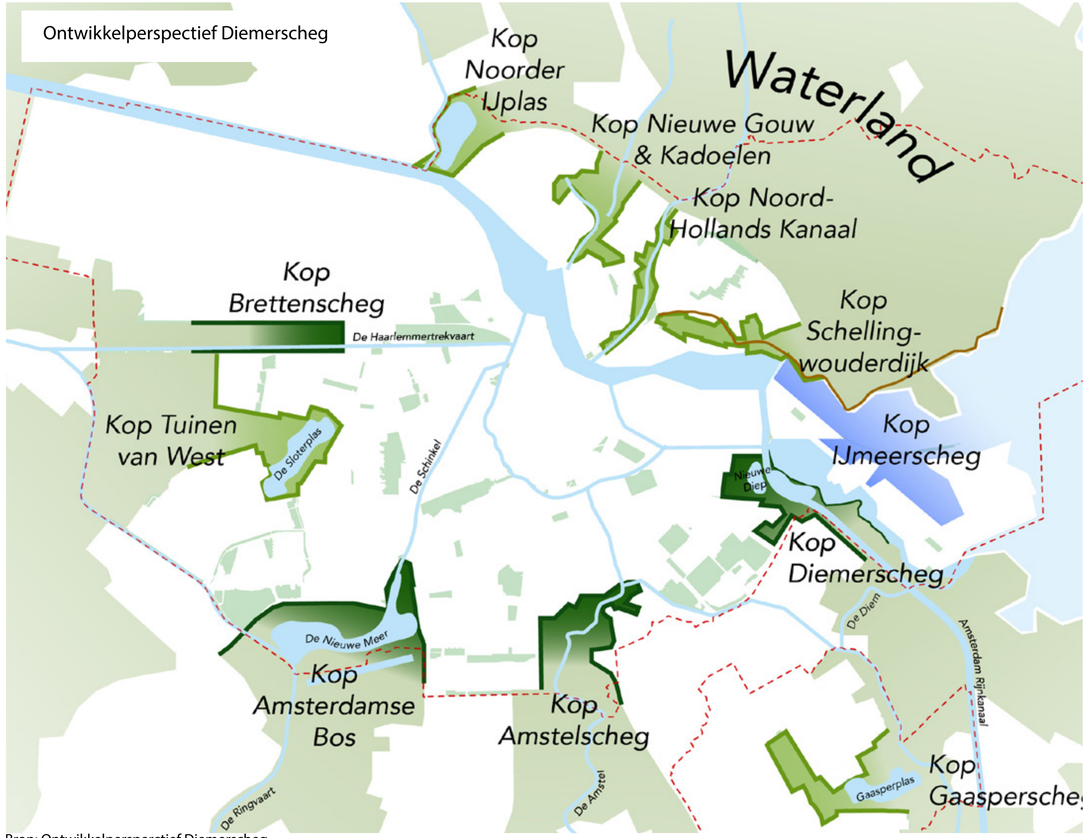
Bron: Natuur Netwerknederland , Diemerpark is begrenst als verbindingszone in de NNN

Bron: Hoofd Groenstructuur

Ruigtegebied/struinnatuur	
Gebruik, gewenste beleving	Wild ogende gebieden die voor Amsterdam zeldzame planten en dieren bevatten en mogelijkheden bieden voor natuurbeleving vanaf de randen of vanaf ongebaande paden door het gebied. Natuur- en landschapsgerichte recreatie, met een gevoel van afstand tot de stad. Mogelijkheden voor 'natuurvorsen'. Hoewel kleinschalige voorzieningen nodig zijn, ligt de kwaliteit van de beleving in het ongeplande karakter: ontwerper en beheerder blijven achter de schermen.
Gewenste zonering	Entreezone. Achterland (het eigenlijke ruigtegebied).
Type beheer	Extensief. Intensief toezicht en voorlichting door beheerders (natuurwachters).
Ontsluiting	Entreezone maximaal. Achterland extensief (voetpaden, laarzenpaden). Soms zeer beperkt toegankelijk, dan geen entreezone.
Bezoekersdruk	Laag.
Voorbeelden	Natuurdeel Diemerpark, Geuzenbos, Oeverlanden, Nieuwe Meer in Amsterdamse Bos, Joodse begraafplaats in Flevopark, Ecozone Schellingwoude, Brettenzone, Noorder IJplas, Riethoek en Hoge Dijk.
Beleidsintentie	Deze gebieden mogen niet opgevuld raken met andere functies of met andersoortige groenfuncties (volkstuinen, sportparken, parken e.d.). Intensieve recreatievormen en recreatie die niet primair op de natuur is gericht, zijn niet toegestaan. Kleinschalige evenementen (bijvoorbeeld informatiemarkt).
Inpasbare voorzieningen	In entreezone informatieborden, banken, prullenbakken, fietsenrekken, eventueel een klein infocentrum en beheerderonderkomen (vergelijk natuurtuin De Wiedijk). In het achterland hoogstens onverharde of half verharde wandelpaden en op natuurbeleving gerichte voorzieningen als een vogeluitkijkhut.

Bron: Hoofd Groenstructuur

Bron: Ontwikkelpersperctief Diemerscheg

Bron: Visie Diemerpark

1.3 Doelen

De doelen van dit project zijn gericht op het versterken van de natuurfunctie van de ARK-zone, terwijl ook wordt gekeken naar manieren om de belevingswaarde voor bewoners en bezoekers te vergroten. Hierbij is het uitgangspunt dat alle verbeteringen ten dienste staan van het behoud en de versterking van de natuurlijke waarde van het gebied.

Hoofddoel:
De primaire functie van het beheer van de ARK-zone is het behouden en versterken van de natuurfunctie. Deze natuurfunctie omvat het ecologisch verbinden van de aangrenzende gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland en het verder versterken van de structuur van de Hoofdgroenstructuur.

Subdoelen:

1. Versterken van de verbindingsfunctie binnen de ARK-zone:
Het verbeteren van de ecologische corridors tussen aangrenzende natuurgebieden, zodat soorten zich beter kunnen verplaatsen en populaties gezond blijven.

2. Versterken van de gewenste en aanwezige biotopen:
Door het verbeteren en uitbreiden van specifieke habitats wordt een rijker en beter functionerend ecosysteem gecreëerd dat bijdraagt aan de biodiversiteit.

3. Beleving op afstand van de ARK-zone mogelijk maken op een manier die de natuur respecteerd en versterkt. Hierbij wordt gestreefd naar oplossingen die het mogelijk maken voor bezoekers om van de natuur te genieten zonder deze te verstoren.

1.4 Gidssoorten

Gidssoorten zijn soorten die hoge eisen stellen aan hun leefgebied. Het beschermen en eventueel verbeteren van dit leefgebied leidt dit tot een betere bescherming van andere, in hetzelfde ecosysteem levende soorten. Een gidssoort leidt niet tot bescherming van alle in het ecosysteem levende soorten. Een prooi van de gidssoort kan baat hebben bij de bescherming van de gidssoort omdat deze bescherming een ecosysteem oplevert wat voor zowel prooi als predator gunstig is. Een onderdeel hiervan is om een goede balans tussen prooi en predator te creëren. Bescherming van een gidssoort gaat daarom vaak gepaard met een combinatie aan andere beschermingsmaatregelen. De genoemde gidssoorten en meeprofiterende soorten zijn eerder in of in de buurt van het Diemerpark waargenomen.

<u>Ringslang</u>
Streefbeeld:
- Plasjes en aaneengesloten waterstructuren zonder veel overhangende begroeiing;
- Helder en schoon water;
- Open en droge plekken om te zonnen dicht bij het water;
- Broeihopen met mest en riet;
- Rietvegetaties;
- Gezonde voedselketen met veel amfibieën en slakken;
- Inrichting waarbij waterpeil niet te laag mag staan;
- Overwinteringslocaties in de vorm van steenhopen en houtwallen.

Knelpunten:
- Verbossing;
- Verlanding van oeverzones;
- Veel snoeiafval in het water;
- Slechte waterverbinding tussen akkerswade en nescioknoop.

Meeprofiterende soorten:
Groene kikker, kleine watersalamander, waterlelie en gele plomp

<u>Otter</u>
Streefbeeld:
- Beschutting met zo min mogelijk verticale verstoringen zoals mensen;
- Een vaste onverstoorde verblijfplaats;
- Veilige migratieroutes/passages;
- Goede waterkwaliteit;
- Visrijke wateren;
- Rietrijke en aaneengesloten oevers;
- Natte verbindingen met zo min mogelijk onderbrekingen van land;
- Meer robuust en klimaatbestendige inrichting waarbij waterpeil niet te laag mag staan.

Knelpunten:
- Verbossing;
- Verlanding;
- Migratieroute kruist het fietspad;
- Verstoring.

Meeprofiterende soorten:
IJsvogel, waterspitsmuis, brasem, zwanenbloem, blauwborst, snor en karrekiet

<u>Rugstreeppad</u>
Streefbeeld:
- Kale en droge zandvlaktes;
- Ondiepe, heldere en plantloze poelen;
- Veilige migratieroutes/passages;
- Onverstoord water en droge vlaktes;
- Gezonde voedselketen met insecten en larven.

Knelpunten:
- Slechte migratieroute van en naar paddenpoelen;
- Verruiging;
- Verstoring.

Mee profiterende soorten:
Zandhagedis, ringslang, torenvalk en scholekster

<u>Meervleermuis</u>
Streefbeeld:
- Lijnvormige structuren;
- Nachtelijke donkerte met zo min mogelijk lichtverstoringen;
- Grote wateroppervlakken;
- Bloemrijke en ruigtevegetaties met veel insecten;
- Inrichting waarbij waterpeil niet te laag mag staan.

Knelpunten:
- Verlanding grote water oppervlakken;
- Verlichting langs foerageer- en migratieroutes.

Meeprofiterende soorten:
Nachtvlinders, dansmuggen, uilen en nachtvliegende vogels, noordse woelmuis en waterspitsmuis.

<u>Nachtegaal</u>
Streefbeeld:
- Loofbossen met horizontale- en verticale gelaagdheid;
- Een goed ontwikkelde struiklaag in het bos;
- Variatie in bostypen van droog tot nat;
- Bloemrijke en ruigtevegetaties met veel insecten;

Knelpunt:
- Beheer van bossen en struwelen dat niet aansluit bij ecologishce uitgangspunten.

Meeprofiterende soorten:
Bestuivende insecten, egel, muizensoorten, tjiftjaf, koolmees, roodborst, bunzing, wezel, hermelijn, boommarter, steenmarter, buizerd, sperwer, havik, wilg, populier, els en es

Ringslang

Otter

Rugstreeppad

Meervleermuis

Nachtegaal

Bron: Stockfoto

1.5 Knelpunten

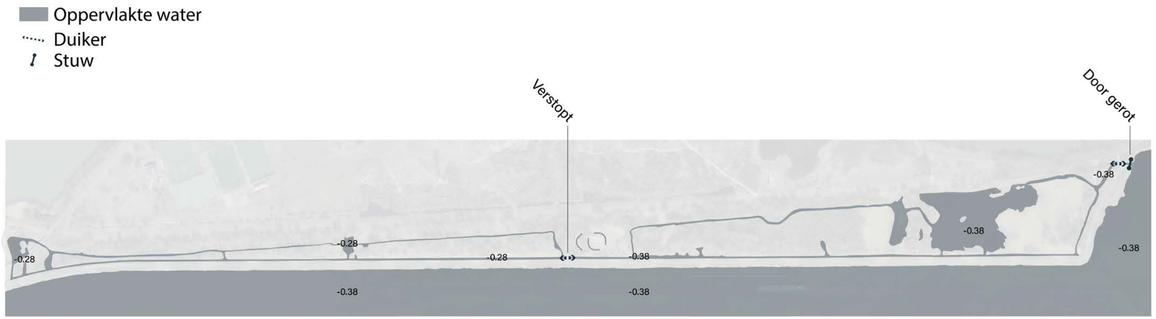
De ARK-zone als NNN-natuurverbinding vervult een belangrijke rol in de migratie van soorten op lokaal en regionaal vlak. We zien wel dat de natuur zich in de ARK-zone niet altijd in de gewenste vorm ontwikkelt, kan ontwikkelen of dat er kansen liggen voor ontwikkelingen die nog niet gegrepen worden. In de onderstaande passages wordt ingegaan op de algemene knelpunten die worden gezien en ervaren in he ARK-zone.

Verdroging/verlanding
Er is gebleken dat het watersysteem in de ARK-zone niet naar behoren functioneert. De duiker, in de sloot langs het Thijs Hendriksenpad, ter hoogte van de doorgang, is verstopt geraakt en de oorspronkelijke stuw is geheel vervallen waardoor het water uit de ARK-zone continue wordt uitgewisseld met het water uit het Amsterdam-Rijnkanaal. Op het moment dat het peil in de ARK-zone lager is dan in het kanaal stroomt er water van mindere kwaliteit (brak, voedselrijk en meer verontreinigd) van het kanaal de ARK-zone in. Als gevolg van de verstopte duiker zijn er twee verschillende peilen ontstaan in de ARK-zone. Het waterpeil ten noorden van de duiker is nu daarom afhankelijk van het regenwater en droogteperiodes en fluctueert hierdoor van seizoen op seizoen. Het waterpeil ten zuiden van de duiker staat gelijk aan het peil van het kanaal (ca. -0.38m NAP). Dit heeft nadelige effecten op de waterstand, maar ook op de kwaliteit van het water.

Om de waterkwaliteit en kwantiteit te verbeteren wordt om deze reden de stuw gerepareerd waardoor het waterpeil verhoogd en de duiker wordt ontstopt.

Een van de andere constateringen is dat met het huidige beheer de afgelopen 3 jaar geen riet gemaaid is rond de grote waterpartijen. Dit heeft verlanding tot gevolg.

Verbossing en verruiging
In de ARK-zone vindt terughoudend beheer plaats om verstoring van de natuur te voorkomen. Er zijn echter verschillende natuurlijke processen gaande. Als hier niet op beheerd wordt zou het hele gebied door natuurlijke ontwikkeling verbossen en verlanden. Het is daarom cruciaal om een goede langertermijn visie op beheer te hebben: waar mag de natuur zich vrij ontwikkelen en waar moeten we beheren om gewenste biotopen te creëren en behouden zonder de natuur te verstoren.

Het NatuurNetwerkNederland, een provinciaal beleidsdocument (zie pagina 3), heeft vastgesteld dat de ARK-zone een natuurverbinding is, dat valt onder de natuurboog Amsterdam Zuidoost. In dit beleidsstuk wordt een streefbeeld geschetst dat uitgaat van een combinatie van riet, ruigte, moeras, afwisselende met watergangen of verlandinszones, dat betekent dat wij moeten voorkomen dat het gehele gebied verbost.

Op de luchtfoto's uit 2013 en 2022 is duidelijk op te maken dat het gebied aan het verbossen is. Ook is zichtbaar dat het oppervlaktewater aan de randen langzaam verlandt. Hierdoor verliezen we kwetsbare en speciale milieus die de ARK-zone natuurwaarde geven. De oorzaak van deze verbossing ligt in natuurontwikkeling, een gebrek aan beheer en een verkeerd waterpeil.

Betreding
Het gebruik van het Diemerpark is flink toegenomen, met de ontwikkeling van IJburg fase II is de verwachting dat het Diemerpark en daarmee ook de ARK-zone meer gebruikersdruk zal gaan ervaren. De afgelopen jaren hebben we gemerkt dat er regelmatig meer betreding is in de ARK-zone. Deze betreding bestaat uit een toename aan hazenpaadjes, kampeerders die hier overnachten en hangjeugd.

Door het plaatsen van afschermende bramen is vorig jaar de betreding van het gebied rond de paddenpoel min of meer onmogelijk gemaakt, echter er zijn nog een aantal locaties waar betreding nog steeds mogelijk is. Ook deze zullen afgeschermd worden.

Hazenpaadje ter hoogte van de paddenpoelen en amateuristische brug om een eilandje te kunnen betreden

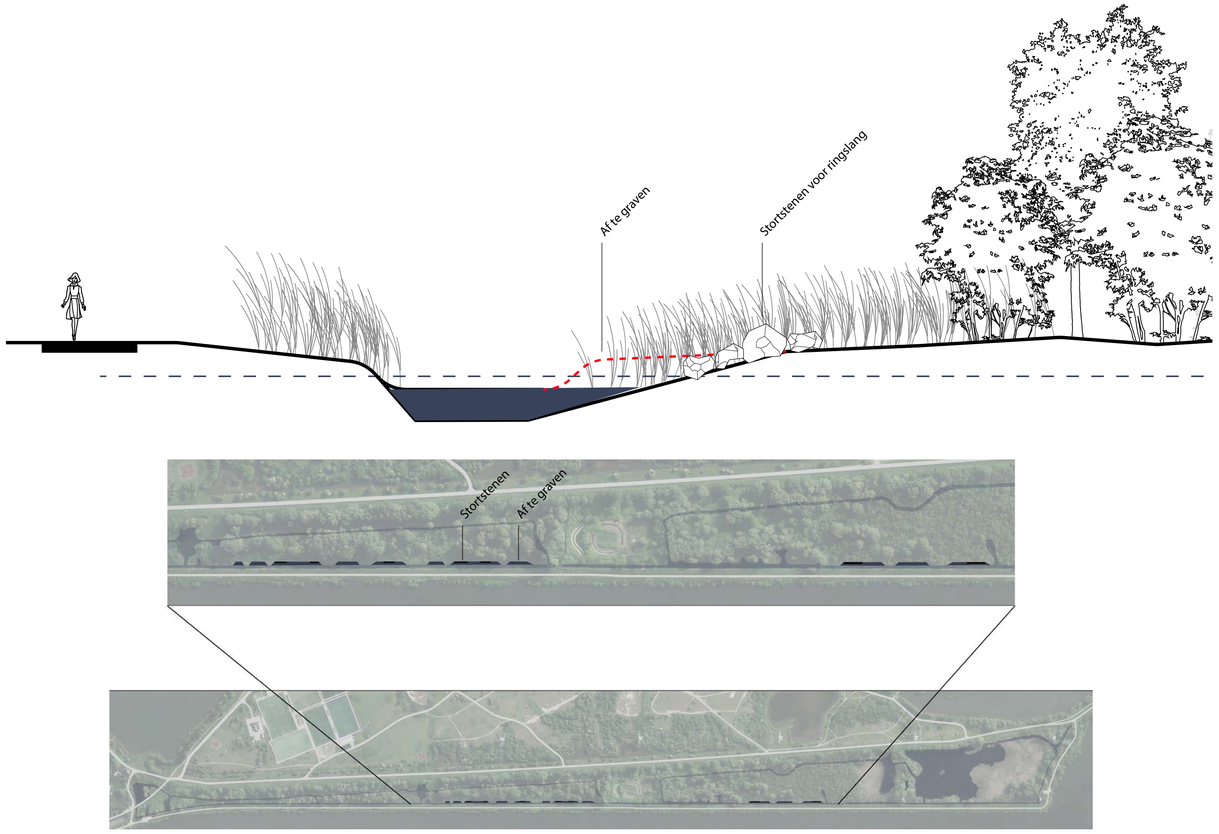
2. Ingrepen

Om de problemen, zoals beschreven in het voorgaande hoofdstuk, op te lossen of te verbeteren wordt er een set ingrepen voorgesteld (hoofdstuk 2), die op korte termijn kunnen plaatsvinden. Daarnaast worden er aanwijzingen gegeven voor het toekomstige beheer (hoofdstuk 3)

2.1 Sloot bij het Thijs Hendriksenpad

Het water in de ARK-zone is wellicht de belangrijkste verbinder in de ARK-zone voor de watergebonden gidssoorten. De sloot langs het Thijs Hendriksepad is de constante factor. Deze sloot vangt het meeste zonlicht wat essentieel is voor een goede waterkwaliteit maar ook goed is voor ringslangen en andere reptielen en amfibieen om op te warmen. In potentie is dit dus een zeer ecologisch waardevolle sloot.Om deze potentie te benutten is beter beheer noodzakelijk. Naast een verbetering van de onderhoudswerkzaamheden is er ook een eenmalige aanpassing van de sloot nodig. Door de sloot op een paar plekken breder en flauwer te maken verbeteren we de waterkwaliteit en bezonning.

De verbreding van de sloot wordt bepaald door hoe ver de kraan rijkt. Het af te graven deel wordt schuin afgegraven. Op een aantal plekke worden stenen gestort. Deze zijn ideaal voor ringslangen om in het voorjaar op te warmen en kan ook dienen als overwinteringsverblijf.

Herprofilering sloot

2.2 De Bunker

Binnen de ARK-Zone is een speciaal gebied ingericht voor rugstreeppadden, met een vleermuisbunker en een oeverzwaluwwand. Voor rugstreeppadden is onlangs een winterverblijfplaats vast gesteld in de bunker waardoor deze niet verwijderd kan worden. De structuren zijn nog niet in gebruik door vleermuizen of oeverzwaluwen, omdat ze niet voldoen aan de eisen die deze dieren stellen voor hun winterslaap- of broedplaatsen.

Vleermuisbunker

De vleermuisbunker bestaat uit betonnen keerwanden en kanaalplaatvloeren, met een afmeting van 6 x 9 x 2 meter. De keerwanden zijn 2 meter hoog en 1 of 2 meter breed. Er zijn gaten van 75 mm geboord en de ruimte achter de wand is gevuld met zwarte grond. Vleermuizen hebben specifieke behoeften voor een geschikte winterslaapruimte: de bunker moet donker, koel, maar niet bevroren zijn, met een hoge luchtvochtigheid (80-100%) en een temperatuur tussen 1-10 graden in de winter en 5-15 graden in de zomer. Er moeten verschillende hangplaatsen zijn, zoals ruwe oppervlakken en kieren, zodat vleermuizen zich kunnen vastklampen.

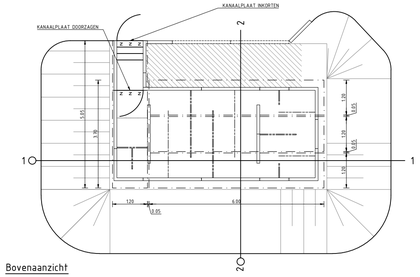
Oeverzwaluwwand

Oeverzwaluwen maken hun nesten in natuurlijke steile wanden langs rivieren, maar kunnen ook gebruik maken van speciaal aangelegde wanden. De wand moet verticaal zijn, minimaal 10 meter lang en 1,50 meter hoog, en gevuld met lemig zand of zandige klei. De nestgangen moeten een diameter van 55-110 mm hebben en tot 1,50 meter diep kunnen gaan. De wand moet meerdere gaten bevatten, omdat oeverzwaluwen in kolonies broeden, met tientallen tot honderden nesten.

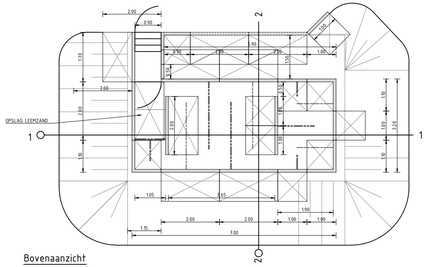
Samengevat, beide structuren in de ARK-Zone zijn ontworpen voor specifieke diersoorten, maar voldoen op dit moment niet aan de vereisten voor vleermuizen en oeverzwaluwen om er gebruik van te maken.

Huidige staat van de bunker

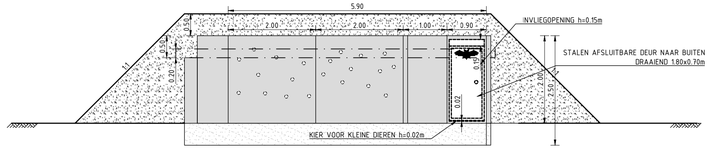

Bovenaanzicht

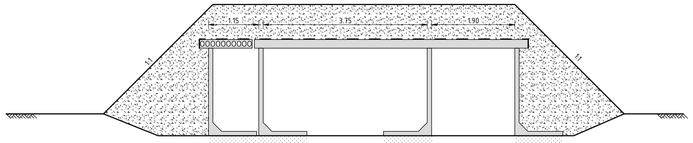

Bovenaanzicht

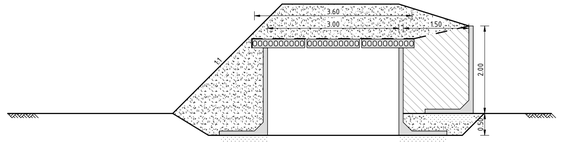
geplande ingrepen voor de bunker

Vooraanzicht (noordgevel)

Doorsnede 1

Doorsnede 2

2.3 Ecopassages

Om de ARK-zone beter te verbinden met zijn omgeving en de natuurverbindende waarde van het NNN-netwerk te verbeteren, willen we drie ecopassages aanleggen onder het fietspad van de Diemerzeedijk. Er wordt gebruik gemaakt van de landelijk toegepaste en effectieve klimaattunnel KT500.

De eerste tunnel (A) verbindt de vijver met de batterij. De verwachting is dat deze gebruikt gaat worden door de waterspitsmuis, marterachtigen en andere kleine zoogdieren.

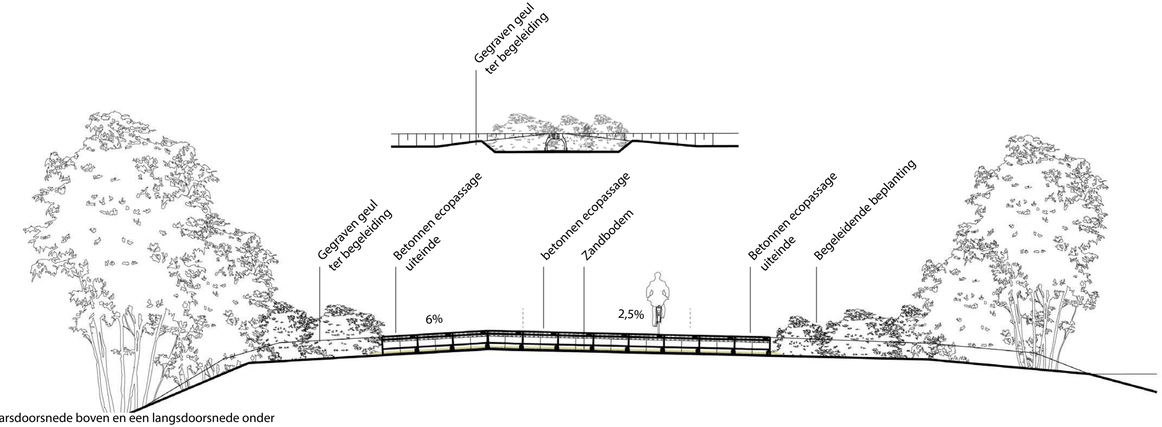
De tweede tunnel (B) verbindt de paddenpoelen met de grote vijver en de heuvel in het park. Deze verbinding is met name erg goed voor de rugstreeppad welke over deze route migreert.

De derde tunnel (C) verbindt de Akkerswade met het IJmeer. Deze verbinding zal voor vele soorten waardevol zijn maar is met name bedacht om de Otter een mogelijke vestigingsplek te geven in de Akkerswade. De otter en ottersporten wordt regelmatig gespot rond Rieteiland-oost.

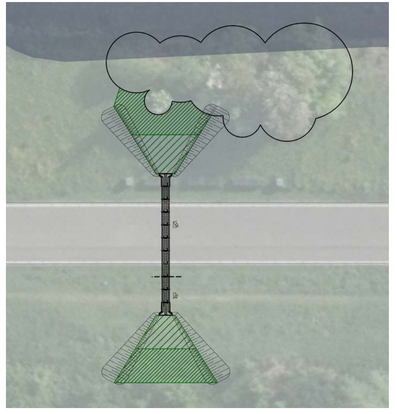
De ecopassages worden geconstrueerd uit betonnen hoefijzervormige elementen met gaten in de bovenkant. De elementen komen gelijk met het asfalt van het fietspad. Aan de uiteindes van de tunnel komt een begeleidende beplanting en het maaiveld wordt zo geprofileerd dat de dieren begeleid worden richting de opening van de tunnel. De tunnel zelf komt lichtelijk op afschot te liggen om te zorgen dat er geen water blijft staan. Ook wordt de bodem van de tunnel bedekt met zand. De totale tunnel wordt zo kort mogelijk gehouden, dat vinden de dieren prettig. Voor tunnel A en B geldt dat ze naast het asfalt van het fietspad ook een struinpad moeten doorkruisen. Daarom is gekozen om pas achter het struinpad de opening te laten eindigen.

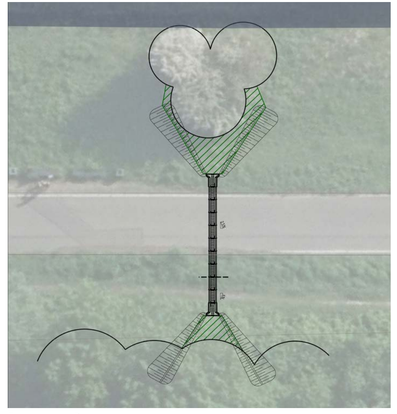
Ecoverbinding met zand ondergrond en gegraven geul ter begeleiding

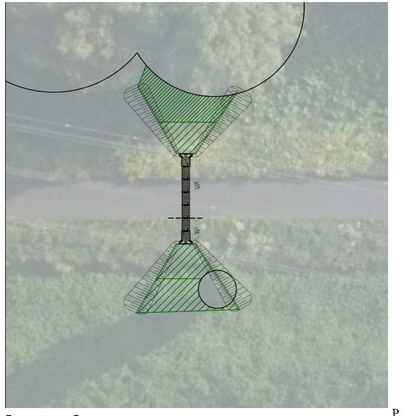
een dwarsdoorsnede boven en een langsdoorsnede onder

Ecopassage A

Ecopassage B

Ecopassage C

2.4 Doorgang op hoogte

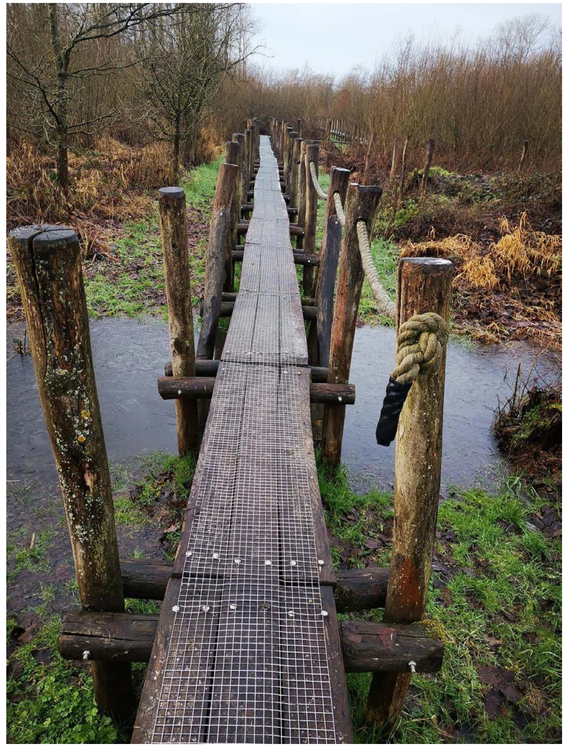
Ter hoogte van de paddenpoelen is door de loop der jaren een struinpad ontstaan. Hieruit kun je afleiden dat men hier graag wil kunnen wandelen om een kortere route te maken tussen de Diemerzeedijk en het Thijs Hendriksenpad. Ook wil men wellicht de ARK-zone beter beleven. Om de natuur te beschermen en bovenstaande te faciliteren wordt er een doorgang op hoogte gerealiseerd. Hiervoor zijn een aantal ruimtelijke, ecologische en constructieve uitgangspunten opgesteld. Waarvan het belangrijkste uitgangspunt is om een lichte constructie te ontwerpen waarbij zowel fundering als bouwwerkzaamheden zo licht mogelijk zijn. Dit uitgangspunt beperkt de hoogte van de brug. Daarnaast zal het ook moeten voldoen aan de standaard uitgangspunten voor kunstwerken van V&OR. Op de pagina hiernaast vind je een eerste concept schets en referentiebeelden die een idee geven hoe de brug er uit zou kunnen komen zien.

Uitgangspunten:

Ruimtelijk en gebruik
- Ranke en smalle doorgang;
- Niet toegankelijk voor fietsers;
- Geen verblijfsplek;
- Lokaal uitzicht over de ARK-zone, met zichtlijn boven de bramen;
- De doorgang op hoogte volgt zo veel mogelijk de bestaande looplijn.

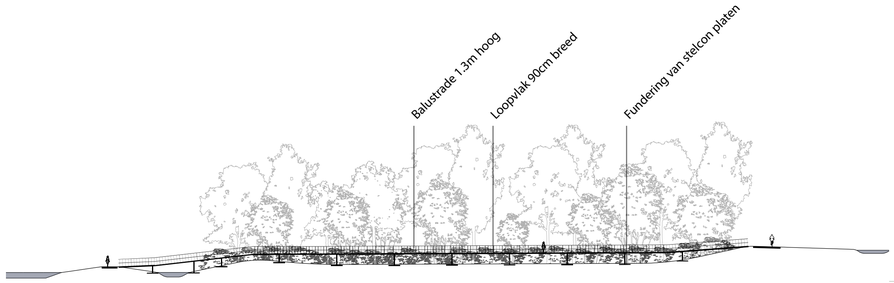
Constructief (dient nog uitgewerkt te worden)
- De constructie is op te bouwen zonder groot materieel;
- Een lichte constructie van hout waarvoor alleen een plaatfundatie nodig is;
- Fundatie gaat niet de grond in;
- De doorgang krijgt een ballustrade/natuurlijke afscherming (bramen) die voorkomt dat mensen het gebied betreden;
- Geen fundatie ter hoogte van de kabels en leidingen.

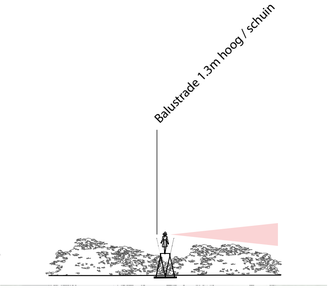
Ecologisch
- Betreding van de ARK-zone wordt niet mogelijk gemaakt;
- Er moeten een aantal plaatsen zijn waar een ree onder de doorgang op hoogte kan stappen.

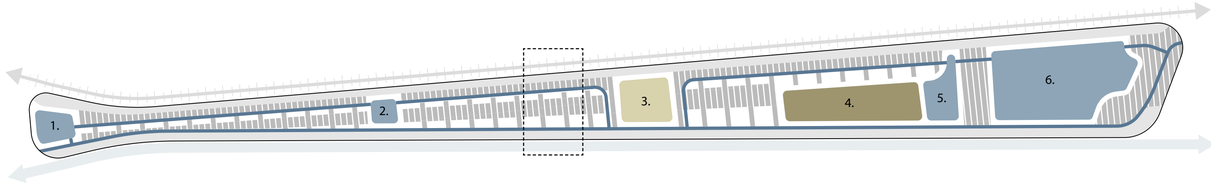
3. Beheer

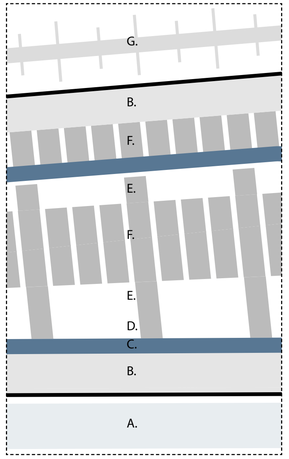
3.1 Beheervisie

Het beheer in het Diemerpark laat momenteel te wensen over. Er is geen langertermijn beeld waar het gebied zich naar zou moeten ontwikkelen. Daardoor worden ad hoc beslissingen gemaakt om het gebied te beheren, dit wordt in een jaarlijks plan gevat. In de praktijk worden zaken niet uitgevoerd zoals afgesproken en wordt er niet altijd zorgvuldig gewerkt. Om deze reden is het noodzakelijk een beheerplan op te stellen waarin een langertermijn visie wordt omschreven.

Op de pagina hiernaast wordt een langertermijn beeld geschetst. Hiervoor zijn zowel kleine als enkele grote ingrepen noodzakelijk. Op de paginas hierna volgt een beheerkaart waar de verschillende beheereenheden worden benoemd. Deze kaart vormt een leidraad voor de langertermijn ingrepen. In de paginas daarna volgen apparte bladen per beheereenheid waarin benoemd wordt wat het wensbeeld is, wat hier voor nodig is en welke flora en fauna hiervan profiteren.

De ARK-zone is een langwerpige strook. De sloot (C.) aan het Thijs Hendriksepad (A.) wordt het verbindende waterelement. Aan deze dragende structuur vind je specifieke milieus zoals de vijvers bij de Nescioknoop (1.), de kleine vijver (2.), het plateau met de paddenpoelen (3.), de griend (4.) en de kleine en grote Akkerswade (5. en 6.). In de breedte richting streven we naar een opbouw (van zuid naar noord) Thijs Hendrikse pad (A,), bloemrijkgras (B.), sloot (C.), riet (D.), struweel (E.), bos (F.) en Diemerzeedijk (G.).

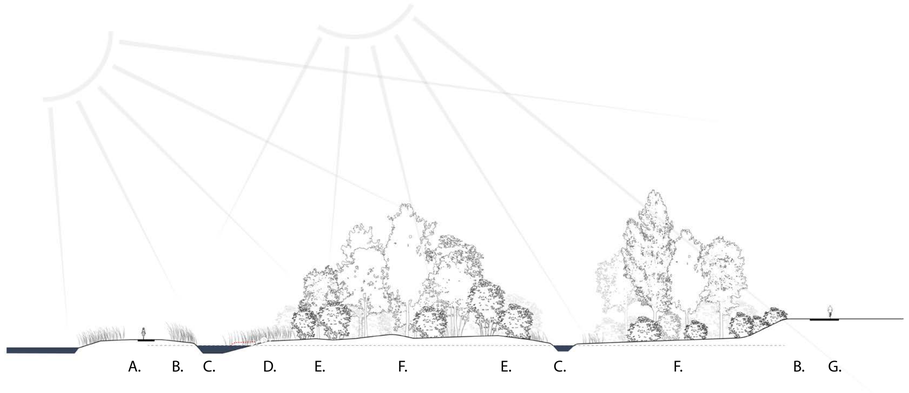

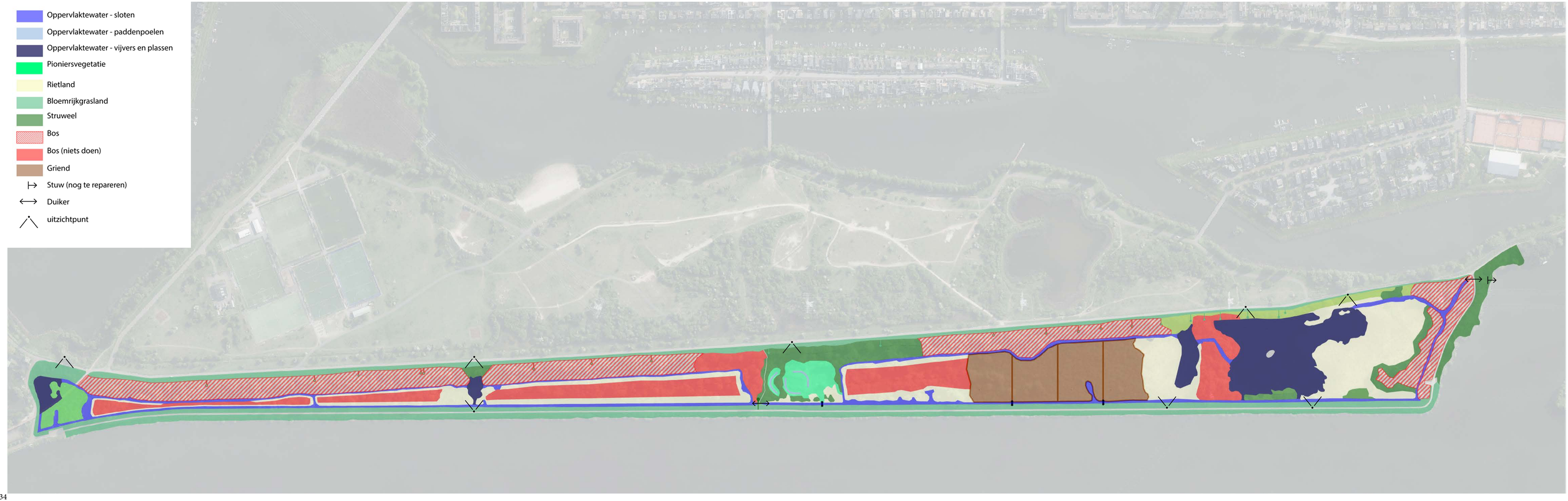
A. Thijs Hendriksepad
B. Bloemrijkgras
C. Sloot
D. Riet
E. Struweel
F. Bos
G. Diemerzeedijk

WP. 0.28m - NAP

1. Vijvers bij de Nescioknoop
2. De kleine vijver
3. Het plateau met de paddenpoel
4. De griend
5. Kleine Akkerswade
6. Grote Akkerswade

3.2 Beheerkaart

3.3 Beheeronderdelen

Naast de voorgestelde ingrepen uit het vorige hoofdstuk worden er in dit hoofdstuk aanwijzingen gegeven voor toekomstig beheer. Deze worden onderdeel van het integrale beheerplan dat in de komende periode wordt opgesteld voor het hele Diemerpark.

<u>Oppervlakte water - Sloten</u>

Huidige situatie
Er zijn verschillende type wateroppervlakken te herkennen maar de verbindende structuur zijn de sloten. Via deze sloten staat de ARK-zone ook in verbinding met het Amsterdam-Rijnkanaal en is heeft dus een belanrijke doorstroom- en afwateringsfunctie.

Binnen de slotenstructuur is de sloot langs het Thijs Hendriksenpad die de volledige lengte van de ARK-zone volgt. De Sloot ligt aan de zuid zijde en krijgt veel zonlicht wat gunstig is voor de ecologische waarde. Deze sloot is tevens ook erg overgroeit met struweel en riet, deze worden wel eens teruggesnoeid maar daarbij blijft erg veel snoeiafval liggen in het water. Door dit afval komen er veel voedingsstoffen in het water en wordt de doorstroom belemert. Ter hoogte van het plateau ligt een duiker.

De sloten langs de Diemerzeedijk liggen in een bos, met op sommige plekken dichtgegroeide struwelen. De sloot krijgt weinig zonlicht en licht vol met organische stof.

treefbeeld
Het streefbeeld voor de sloten is open zonder houtige gewassen. De sloten vangen veel zonlicht dus er staan geen of heesters ten zuide er van. Ook licht er zo min mogelijk organischmateriaal in de sloot zoals maaisel of bladeren.

De sloot langs het Thijs Hendriksenpad voldoet al bijna aan deze eisen. Hier moet tijdens het onderhoud meer aandacht komen voor overhangende takken en het verwijderen van organisch materiaal zoals bladeren en snoeiafval.

De noorderlijke sloot voldoet niet aan het streefbeeld. Dit komt met name door de houtige vegetatie die langs en in de sloot groeit. Deze heeft een keer een stevige onderhoudsingreep nodig waarbij veel houtige gewassen worden verwijderd. Daarna is het zaak om jaarlijks goed bij te houden.

Beheertypen
omvormingsbeheer
- verwijderen van houtige gewassen in en langs de sloot

instandhoudingsbeheer
- jaarlijks uitmaaien van de sloot en maaisel afvoeren
- 1x per 3 jaar verwijderen van houtige gewassen langs de sloot
- jaarlijks organisch materiaal verwijderen uit de duiker

profiterende flora en fauna
Ringslang
Groene kikker
Kleine watersalamander
IJsvogel

Streefbeeld

<u>Oppervlakte water - vijvers en plassen</u>

Huidige situatie
De grootste wateroppervlaktes in de ARK-zone zijn verdeeld over drie gebieden. Dit zijn de grote- en kleine akkerswade, de vijver en de kop bij de Nescioknoop. Deze worden met elkaar verbonden door de sloot aan het Thijs Hendriksenpad. Deze wateroppervlakken verlanden langzaam door riet- en ruigte vegetatie aan de oevers. Een uitzondering hierin is de grote akkerswade. Dit is een wiel (voormaige dijkdoorbraak) en daarom erg diep, waardoor verlanding minder snel optreedt.

Streefbeeld
Het behoud van bestaande open wateroppervlakken is essentieel voor gidssoorten als de otter, ringslang en meervleermuis. Het streefbeeld bestaat dus vooral uit het instand houden van de huidige contouren van het wateroppervlak. Daarnaast moet er voor de otter voldoende beschutting zijn. De grootste bedreiging voor deze milieus is het verlanden en verbossen van het wateroppervlak. Op oude satalietbeelden in hoofdstuk 1.5 zie je hoe deze processen de laatste 10 jaar de wateroppervlakken hebben verland.

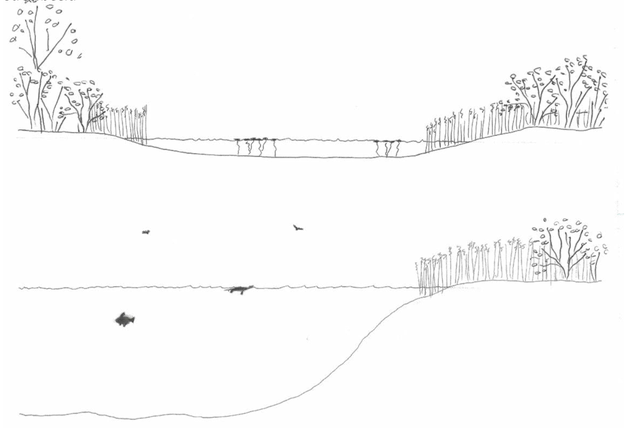
Beheertypen
-Jaarlijks gefasseerd maaien van de rietvegetatie
- Eens in de 5 jaar 50% van de overhangende takken verwijderen.

profiterende flora en fauna
Otter
Meervleermuis
Ringslang
Groene kikker
Kleine watersalamander
IJsvogel
Blauwborst
Snor
Karekiet
Brasem

Waterlelie
Geleplomp
Zwanenbloem

Streefbeeld

Oppervlakte water - Paddenpoelen

Huidige situatie
De enige wateroppervlakken in de ARK-zone die niet in verbinding staan met de rest van het watersysteem zijn de paddenpoelen. Deze poelen zijn gemaakt van betonnen bassins en zijn bedoeld voor de huisversting van de rugstreeppad. In het voorjaar van 2023 is een paddenpoel gerepareerd en een tweede moet nog gerepareerd worden. In de poelen liggen brokken steen, bladeren en takken.

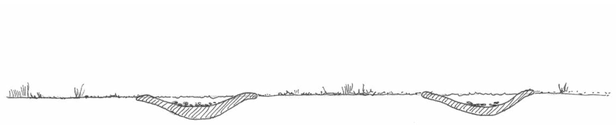
Streefbeeld
Om de poelen als geschikt milieu voor de rugstreeppad te laten dienen moet dit een voedselarm milieu zijn met zo min mogelijk plantengroei of plantenresten. Er mogen wel stenen op de bodem liggen. daarnaast moeten er kale droge zandvlaktes zijn met een veilige migratieroute. Als er niet voldoende organisch materiaal wordt verwijderd zal in deze poelen een voedselrijk milieu ontstaan waar riet kan gaan groeien. Dit zou erg nadelig zijn voor de gidssoort de rugstreeppad.

Beheertypen
-Jaarlijks verwijderen van planten en plantenresten uit de paddenpoelen.
- voor de jaarlijkse onderhoudsbeurt op het plateau worden er tijdelijk draglineschotten over de sloot langs het Thijs Hendriksenpad gelegd.

profiterende flora en fauna
Ringslang
Rugstreeppad Scholekster
Torenvalk

Streefbeeld

Pioniers vegetatie

Huidige situatie
Op het plateau vind je tussen de natte delen, een droog en zanderig milieu met paddenpoelen. Deze plaats is ingericht voor de rugstreeppad, naast de poelen zou hier een pioniersvegetatie moeten groeien. Momenteel wordt de pioniersvegetatie als grasland beheerd. Het wordt gemaaid en maaisel afgevoerd waardoor er een sollide grasmat ontstaat. Hierdoor ontstaat er geen “kale grond” situatie waar de pioniersvegetatie en diersoorten goed op gedijen.

Streefbeeld
Om een pioniersvegetatie te creeeren en in stand te houden moet jaarlijks de vegetatie worden gemaaid en het maaisel moet worden verwijderd. Maar ook de grasmat moet worden verwijderd. Dit moet gebeuren zodat ieder jaar kale grond ontstaat waar nieuwe planten in kunnen kiemen. Zo wordt de grond langzaam verschraalt en ontstaat er ieder jaar een zandvlakte waar een zadenbank ontstaat waaruit jaarlijks nieuwe planten ontkiemen.

Beheertypen
- Een pioniersvegetatie is voortdurend in ontwikkeling. Er moet jaarlijks worden gemaaid, afgevoerd en de grond moet jaarlijks gefasseerd frezen.
- Beheer buiten broedseizoen van vogels en winterslaap amfibien en reptielen.
- Voor de jaarlijkse onderhoudsbeurt op het plateau worden tijdelijke draglineschotten over de sloot langs het Thijs Hendriksenpad gelegd.

profiterende flora en fauna
Rugstreeppad
Scholekster

Streefbeeld

Rietland

Huidige situatie
De rietlanden in de ARK-zone bevinden zich rond de kleine en de grote Akkerswade, de vijver en aan de sloot lang het Thijs Hendriksenpad. Daarnaast willen we dat sommige struwelen worden omgevormd tot rietland, met name ten zuiden van de sloot langs de Diemerzeedijk. Door gebrek aan onderhoud aan de rietlanden zijn veel delen langzaam aan het verlanden en verbossen.

Streefbeeld
De rietlanden bestaan voornamelijk uit zogenaamde helofyten, dat zijn kruidachtige planten zonder houtige delen waarvan het wortelgestel onderwater groeit. Hierbij kun je denken aan riet, lisdodde, kattestaart, gele lis of koninginnenkruid. Omdat de rietlanden niet mogen verbossen mogen er geen houtige gewassen in groeien. Ook is het de bedoeling dat het water waar de helofyten in groeien, water blijft. Doordat de helofyten jaarlijks bovengronds afsterven hoopt organisch stof langzaam op, hierdoor verland het water langzaam.

Beheertypen
- iedere 3 jaar verwijderen van houtige gewassen met een bosmaaier
- jaarlijks gefaseerd maaien van de rietvegetatie.

profiterende flora en fauna
Otter
Rietzanger

Riet
Lisdodde
kattenstaart
gele lis
koninginnenkruid

Streefbeeld

<u>Bloemrijkgrasland</u>

Huidige situatie
De bloemrijke graslanden liggen direct aan de Diemerzeedijk en het Thijs Hendriksepad. Deze graslanden bevinden zich op voedselrijke milieus en zijn daarom grasrijk in soorten en aantallen.

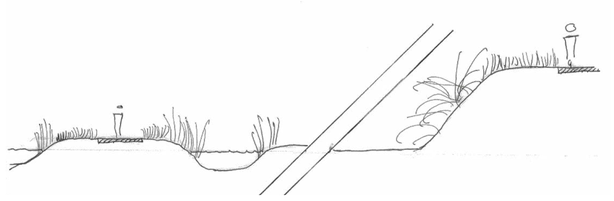
Streefbeeld
Het streefbeeld voor de bloemrijke graslanden is om zo veel mogelijk bloeiende soorten in de vegetatie te krijgen, dit kan door verschraling en het juiste maairegime te hanteren. Tevens dienen de graslanden als belangrijke schuilplaatsen voor veel diersoorten. Daarom moet er gefasseerd worden gemaaid waarbij jaarlijks een deel blijft staan.

Beheertypen
- Jaarlijks 2x gefasseerd maaien (1x eind juli en 1x in eind september/begin oktober) waarbij het maaisel 3-5 dagen blijft liggen en daarna wordt afgevoerd.

profiterende flora en fauna
Bijen
dagvlinders
Nachtvlinders

Streefbeeld

Struweel

Huidige situatie
Aan de Diemerzeedijk bevinden zich grote oppervlaktes met struweel en bomen. Deze bestaan voornamelijk uit populieren, wilgen en elzen en hebben een vrij open structuur zodat er licht op de bodem komt. Hier groeien verschillende struikwilgen, vlierstruiken en andere heesters.

Op veel plekken in dit struweel is ook Japanse duizendknoop te vinden. De verwachting is dat deze invasieve exoot redelijk in toom gehouden wordt door de concurrentie van de struweel en boom soorten zolang er geen grondwerkzaamheden plaats vinden.

In deze langwerpige strook langs de Diemerzeedijk bevinden zoch ook het ondergrondse electriciteitstrace van Tennet. Onderzocht moet worden hoe de vegetatie van struweel met bomen gepaard kan gaan met het trace van Tennet.

Streefbeeld
Het struweel met bomen ziet er momenteel goed uit op de Japanse duizendknoop na. Er is zowel horizontale en verticale gelaagdheid in de begroeiing waardoor er veel variatie aanwezig is. Door successie zal deze opbouw in de toekomst veranderen naar een bos met minder gelaagdheid. Daar zullen dan ook maatregelen voor nodig zijn.

Beheertypen
- Eens in de 10 jaar 5 bomen ringen om licht op de bodem te houden.

- De Japanse duizendknoop wordt momenteel niet in kaart gebracht of gemonitord. Om een beeld te hebben hoe wijd verspreid deze invasieve exoot is moet hier op gemonitord worden.

profiterende flora en fauna
Nachtegaal
Bunzing
Wezel
Hermelijk
Boommarter
Steenmarter
Havik
Koolmees
Roodborst
Tjiftjaf

Wilgen
Populier
Elzen
Es

Bos

Huidige situatie
Aan de Diemerzeedijk bevinden zich grote oppervlaktes met bos. Ook tussen de sloten en grote en kleine akkerswade bevinden zich bossen. Deze bestaan voornamelijk uit populieren, wilgen en elzen. De bossen aan de Diemerzeedijk zijn goed bereikbaar. De bossen tussen de sloten minder. Op plekken komt er veel licht door de bomen waar struikwilgen, vlierstruiken en andere heesters groeien.

Op veel plekken in dit struweel is ook de Japanse duizenknoop te vinden. De verwachting is dat deze invasieve exoot redelijk in toom gehouden wordt door de concurrentie van het struweel en de bomen zolang er geen grond werkzaamheden plaatsvinden.

Streefbeeld
Het struweel met bomen ziet er momenteel al best goed uit op de Japanse duizendknoop na. Er moet zowel een horizontale als verticale gelaagdheid in de begroeiing aanwezig zijn waardoor er veel variatie aanwezig is. Door successie zal deze opbouw in de toekomst veranderen naar een bos met minder gelaagdheid. Het is dus noodzakelijk om eens in de zoveel tijd licht uit te dunnen.

In deze langwerpige strook langs de Diemerzeedijk bevind zich ook het ondergrondse electriciteitstrace van Tennet. In afstemming met Tennet zullen nog aanvullende uitgangspunten voort komen.

Beheertypen
- Eens in de 10 jaar 3 bomen ringen om licht op de bodem te houden.
- De japanse duizendknoop wordt jaarlijks gemonitord om een beeld te krijgen hoe snel deze zich verspreid.

profiterende flora en fauna
Nachtegaal
bunzing
wezel
hermelijn
boommarter
steenmarter
havik
koolmees
roodborst
tjiftjaf

wilgen
populier
elzen
es

Streefbeeld

Bos - niets doen

Huidige situatie
De bossen die tussen de sloten liggen zijn het lastigste te bereiken en te beheren. Omdat onderhoud aan deze bossen te veel schade en verstoring zou geven voor het gebied, gaan we hier niet beheren.

Streefbeeld
Deze bossen mogen zich vrijuit ontwikkelen

profiterende flora en fauna
Nachtegaal
bunzing
wezel
hermelijn
boommarter
steenmarter
havik
koolmees
roodborst
tjiftjaf

wilgen
populier
elzen
es

Streefbeeld

Griend

Huidige situatie
De griend, gelegen tussen de Akkerswade en de paddenpoelen, is een cultuurhistorisch landschapselement waarbij een veld van houtige gewassen om de 3-4 jaar wordt teruggezet tot op kniehoogte. De Griend in de ARK-zone is echter al jaren niet meer als zodanig beheerd en nu verwilderd.

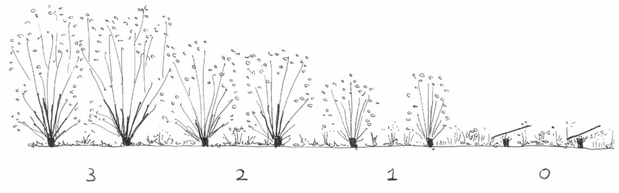
Streefbeeld
Het in ere herstellen van de griend heeft cultuurhistorische, educatieve en ecologische waarden. Een goed beheerde griend heeft een gefasseerde oogst van 3-4jaar. Zo krijg je verschillende stadia van nieuwe opschot uit de houtige stobbe. Dit zorgt voor veel variatie in zon/schaduw waar veel planten en diersoorten van profiteren. Tevens wordt door de fasering zichtbaar hoe dit vroeger werd beheerd.

Beheertypen
- De griend wordt in fases van 4 jaar afgezet tot op knihoogte. Afzetten gebeurt handmatig (onderzoeken of dit op de jaarlijkse vrijwilligersdag kan worden gedaan). Afzetten gebeurt bij voorkeur in de winter en zekr buiten het broedseizoen. De wiepen kunnen worden hergebruikt voor verschillende doeleinden (onderzoeken waar deze kunnen worden hergebruikt)
- Verwijderen van ongewenste boomvormers

profiterende flora en fauna
Nachtegaal
nacht- en dag vlinders
roodborst
blauwborst
mezen
tjiftjaf

Streefbeeld

4. Participatie

Tijdens het opstellen van het uitwerkingsplan is op vier momenten geparticipeerd met bewoners en betrokkenen. Daarnaast is een aantal keer een update gegeven over de status en de voortgang van het ontwerp. De input uit deze momenten is, waar dat inpasbaar was, meegenomen.

4.1 [13 februari 2020] Themabijeenkomst ARK-zone

Aan de hand van de vraag *'Hoe kunnen we de natuurwaarden van de ARK-zone verhogen?'* is door vijf werkgroepen gewerkt aan een lijst met uitgangspunten voor het ontwerp. Dit heeft geresulteerd in de volgende punten:

Fysieke ingrepen	**Hoe zit dit in het plan?**
Sloten (natter maken)	Verbreden sloten en reparatie stuw
Nestkast voor Ransuil	Onderdeel van de vrijwilligersdag
Voetpad op palen	Doorgang op hoogte
Kinderspeelplaats	Niet verwerkt i.v.m. natuurgebied
Geen asfalt of verharding toevoegen	Geen nieuw asfalt of verharding toegevoegd

Educatie	**Hoe zit dit in het plan?**
Informatieborden met motivatie	Deelplan informatieborden -> reeds uitgevoerd
Bewustwording, informatie en communicatie	Deelplan informatieborden -> reeds uitgevoerd

Uitgangspunten	**Hoe zit dit in het plan?**
Honden aangelijnd op paden rondom ARK-zone	Met nieuwe hondenlosloopregels geregeld
Hangjongeren een andere plek geven	ARK-zone ontoegankelijk maken
Onderzoek naar waterhuishouding	Stuw en duiker repareren
'Parkwacht' voor Diemerpark	Onderzoek naar mogelijkheden loopt
Kwetsbare soorten beschermen	Vijf gidssoorten benoemd
Thijs Hendriksenpad losloopgebied honden	Niet verwerkt i.v.m. effect op natuur
Zichtlijnen verbeteren	In beheervisie verwerkt door benoemen beheeronderdelen

Beheer	**Hoe zit dit in het plan?**
Natuurlijke afscherming (vlechtwerk, struiken	Paddenpoelen en bunker afgeschermd
Beheercommissie instellen	Beheercommissie komt eens per half jaar samen

4.2 [30 januari 2023] Bijeenkomst ARK-zone

In deze bijeenkomst is het uitwerkingsplan ARK-zone gepresenteerd door de ontwerper. Aan de hand van de presentatie zijn een aantal vragen en opmerkingen meegenomen in de verdere uitwerking:

Fysieke ingrepen	**Hoe zit dit in het plan?**
Nieuwe IJsvogelwand realiseren)	Al gerealiseerd tijdens de vrijwilligersdag
Reparatie van de paddenpoelen	Een paddenpoel is al gerepareerd. Onderdeel van het plan is de reparatie van de andere poel

Uitgangspunten	**Hoe zit dit in het plan?**
Habitatgeschiktheid van de Akkerswade meenemen in het uitwerkingsplan	Dit is een onderwerp wat is meegenomen in het beheerplan
Voor- en nadelen van toepassen griend bekijken	Griend wordt terug in beheergenomen. Voordeel is educatief, cultuurhistorisch en ecologisch. Nadeel is beheerkosten. Mogelijkheden voor vrijwilligers dag worden onderzocht.
Cultuur historische tekeningen bekijken om context van bijvoorbeeld ontstaan griend te begrijpen	verwerkt

Beheer	**Hoe zit dit in het plan?**
In een op te stellen beheerplan specifieker ingaan op beheer van het gebied	Hoofdstuk beheerplan
Waterpeil specificaties van de ARK-zone meenemen in het beheerplan	Meegenomen in het beheerplan.
Aanpak van zwerfvuil meenemen in plannen doorgang op hoogte	Dat wordt meegenomen in het beheerplan.

4.3 [18 juni 2024] Werkatelier 'Doorgang op hoogte'

In dit werkatelier is ingezoomd op de doorgang op hoogte, onderdeel van het uitwerkingsplan ARK-zone. Drie groepjes hebben hun eigen schetsontwerp gemaakt voor de doorgang op hoogte en daarbij een aantal uitgangspunten geformuleerd.

Fysieke ingrepen	**Hoe zit dit in het plan?**
Inspiratie halen uit hangbruggen in Azië	V-vorm zoals in referentiebeelden benoemd
Toepassen van bamboe	Er wordt onderzocht welk materiaal het meest geschikt is voor de constructie. Hierbij zijn duurzaamheid, gewicht en uitsraling.

Uitgangspunten	**Hoe zit dit in het plan?**
Voorkomen dat fietsers gebruik maken van doorgang	Smalle doorgang maken van maximaal 1,20 meter breed
Doorgang moet geen verblijfsplek worden	Smalle doorgang maken van maximaal 1,20meter breed
Voorkomen dat de ARK-zone te benaderen is vanaf de doorgang	Reling toepassen
Doorgang moet niet te veel bewegen	De doorgang op hoogte is een rechte doorsteek en volgt het huidige struinpad.
Begin en einde van de doorgang moet voorkomen worden dat fietsers toegang kunnen krijgen	Trap aan kant van de Diemerzeedijk.
Hoogte zodat reeën onder de doorgang door kunnen	Aan de kant van de Diemerzeedijk blijft de doorgang tijdelijk hoger tot de trap naar beneden. Dit biedt ruimte aan reeën om te passeren.
Locatie zo kiezen dat er geen bomen gekapt hoeven te worden	Dit is als uitgangspunt meegenomen
Start op maaiveldhoogte aan beide kanten	Dit is als uitgangspunt meegenomen
Doorgang in de vorm van een 'c' die over de paddenpoelen heel gaat	Dit uitgangspunt is lastig te combineren met de uitgangspunten om zo min mogelijk ingrepen in de ondergrond te doen en bomen niet te kappen. Daarom is deze niet overgenomen

Beheer	**Hoe zit dit in het plan?**
Onderhoudsarm	Wordt meegenomen in technische uitwerking

4.4 [11 februari 2025] Werkatelier 'Terugkoppeling VO ARK-zone'

In dit werkatelier is dieper ingegaan op de doorgang op hoogte en het beheer daarvan. Naar aanleiding van de presentatie over verschillende beheer eenheden en eerdergenoemde uitgangspunten, kwamen de volgende punten nog aan bod:

Fysieke ingrepen	**Hoe zit dit in het plan?**
Doorgang op hoogte	Toegelicht in het uitwerkingsplan ARK-zone.
Beheer	**Hoe zit dit in het plan?**
Beheercommisie komt eens per jaar samen. De laatste samenkomst was 16 april 2024.	De beheercommissie moet weer samenkomen.
Uitgangspunten	**Hoe zit dit in het plan?**
Voorkomen dat mensen over de brug heen kunnen klimmen.	Op de doorgang op hoogte zal onderzocht worden of verticale spijlen in plaats van horizontale spijlen geplaatst kunnen worden.
Zorgen dat men boven de bramen blijft.	De doorgang zal 1,8 à 2 meter hoog zijn.
Toezicht houden op hangjongeren.	Gezien jongeren graag uit het zicht blijven voor hangplekken, moet de brug zo min mogelijk knikken en onoverzichtelijke hoeken hebben.

Colofon

Uitgave

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel oost
Projectteam Diemerpark

Verantwoordelijk bestuurder

Jan-Bert Vroege

Projectgroep

Byril Willemsen	Project manager
David Janssen	Assistent projectmanager
Gaston Dolmans	Verantwoordelijke nazorg locatie
Roy Veldhuizen	Ecoloog
Jeroen de Jong	Projectleider IB
Taric Zangouhi	Technische projectleider IB
Joep van Amelsvoort	Ontwerper openbare ruimte